

**Відокремлений підрозділ
«МИКОЛАЇВСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ І БІЗНЕСУ
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ КУЛЬТУРИ»**

**Кафедра загально-професійних та соціально-гуманітарних
дисциплін**

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

**Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності
029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»**

МИКОЛАЇВ – 2021

Інтелектуальна власність: методичні рекомендації для самостійної роботи студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». – Миколаїв: ВП «МФ КНУКіМ», 2021. 9 с.

Розробник: Сидоренко А. І., кандидат педагогічних наук, доцент.

Наведено завдання з самостійної роботи та список рекомендованої літератури для студентів спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Рецензенти:

Кандидат наук із соц. комунікацій, директор наукової бібліотеки Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова Костирко Т. М.

Розглянуто і схвалено рішенням кафедри загально-професійних та соціально-гуманітарних дисциплін ВП «Миколаївський факультет Київського університету культури»

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Інтелектуальна власність» є обов'язковою освітньою компонентою навчального плану, циклу дисциплін професійної та практичної підготовки, яка сприяє підготовці фахівців, виховує та формує загальні та фахові компетентності для успішного здійснення професійної діяльності у сфері інтелектуальної власності..

Мета: ознайомлення студентів зі специфікою інтелектуальної власності як результату інтелектуальної творчої праці людини у будь-якій сфері людської життєдіяльності; забезпечення інтелектуального і соціального розвитку особистості шляхом засвоєння нею правових та економічних аспектів проблем інтелектуальної власності.

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити об'єкт, предмет, структуру, міждисциплінарні зв'язки дисципліни «Інтелектуальна власність»;
- ознайомити студентів з понятійним апаратом дисципліни;
- набуття студентами компетенції щодо: здатності орієнтуватися у системних основах створення, правової охорони, захисту і комерційної реалізації об'єктів права інтелектуальної власності; здатності орієнтуватись у системах правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності України, особливостях державного регулювання інтелектуальною власністю; здатності використовувати знання про систему правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності, міжнародну співпрацю та угоди в умовах інтеграції в єдиний європейський освітній простір; здатності використовувати знання про правову охорону об'єктів права інтелектуальної власності у процесі професійної діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є дослідження специфіки інтелектуальної власності, системи правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності в Україні.

студент повинен знати:

- понятійно-термінологічну базу курсу;
- зміст, задачі та структуру курсу;
- основні складові елементи системи права інтелектуальної власності в Україні;
- об'єкти права інтелектуальної власності;

- алгоритм набуття (виникнення) правової охорони різних об'єктів інтелектуальної власності;
- права та обов'язки власників охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності;
- способи розпорядження правом на об'єкти права інтелектуальної власності;
- випадки порушення прав власників чинних охоронних документів.

уміти:

- визначати основні поняття курсу «Інтелектуальна власність»;
- визначати питання інтелектуальної власності в нормах законодавства України;
- визначати основні складові міжнародної системи охорони та захисту прав інтелектуальної власності;
- визначати вартість предмету ліцензійного договору про передачу прав на використання об'єкту права інтелектуальної власності;
- визначати процедуру захисту прав інтелектуальної власності у разі їх порушення.

мати навички:

- класифікувати об'єкти інтелектуальної власності;
- збирати і аналізувати патентну інформацію для проведення патентних досліджень;
- сформулювати заявку на набуття прав на об'єкт авторського права;
- сформулювати заявку на набуття прав на винаходи і корисні моделі;
- сформулювати заявку на набуття прав на промисловий зразок;
- сформулювати заявку на набуття прав на знак для товарів і послуг; сформулювати заявку на набуття прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення курсу інтегрується на системі професійних знань з дисциплін «Державна інформаційна політика», «Трудове право», «Державне управління», «Патентознавство» тощо.

ТЕМИ І ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1.1. Вступна лекція

Теоретичні питання

1. Мета дисципліни «Інтелектуальна власність»?
2. Завдання дисципліни «Інтелектуальна власність»?
3. Знання інтелектуальної власності для фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Практичні завдання

Охарактеризуйте міжпредметні зв'язки дисципліни «Інтелектуальна власність» зі спеціальними та іншими дисциплінами.

Література: 1-21,22-32,35

Тема 1.2. Система інтелектуальної власності

Теоретичні питання

1. Що таке «інтелектуальна власність»?
2. Які об'єкти входять до структури інтелектуальної власності?
3. Що таке «промислова власність»?
4. Дайте визначення наступних понять: джерело права, міжнародний договір, нормативно-правовий акт, закон, підзаконний нормативно-правовий акт.
5. Які законодавчі акти можна віднести до джерел права інтелектуальної власності?
6. Які міжнародні конвенції та договори є джерелами права інтелектуальної власності?
7. Наведіть приклади підзаконних нормативно-правових актів, які є джерелами права інтелектуальної власності.
8. У яких значеннях вживається термін «право інтелектуальної власності»? Поясніть відмінність між цими значеннями.

Практичні завдання

1. У чому полягає відмінність між правом власності на річ та правом інтелектуальної власності?
2. Хто є первинним суб'єктом права інтелектуальної власності?
3. Хто може бути похідним суб'єктом права інтелектуальної власності?
4. Кого можна віднести до допоміжних суб'єктів правовідносин у сфері інтелектуальної власності?
5. У чому полягає відмінність між особистими немайновими та майновими правами інтелектуальної власності? Вкажіть основні критерії їхнього розмежування?

Література: 1-21,22-32,37,38

Тема 1.3. Авторське право та суміжні права

Теоретичні питання

1. Визначте поняття та основні ознаки авторського права.
2. Назвіть джерела авторського права.
3. Що є об'єктом авторського права? Наведіть класифікацію об'єктів авторського права.
4. Які категорії творів не визнаються об'єктом авторського права?
5. Хто є суб'єктом авторського права за Законом України «Про авторське право і суміжні права» та Цивільним кодексом України?
6. Що таке співавторство? Назвіть права та обов'язки співавторів.

Практичні завдання

1. Охарактеризуйте авторський договір та його основні види.
2. Назвіть поняття особистих немайнових прав та їхній зміст.

3. Назвіть поняття майнових прав автора та їхній зміст.
  4. Які існують виключні майнові права автора? Надайте приклади.
- Література: 1-5,22-32,34*

Тема 1.4. Право промислової власності

Теоретичні питання

1. Поняття права промислової власності?
2. Що відноситься до джерел права промислової власності?
3. Які ви знаєте об'єкти права промислової власності?
4. Хто є суб'єктом права промислової власності?
5. Який строк дії деклараційного патенту?

Практичні завдання

1. Дайте характеристику етапів отримання патенту.
2. Надайте характеристику набуття прав на сорти рослин?
3. Які ви знаєте права та обов'язки патентоволодільця?
4. Наведіть підстави недійсності патенту.
5. Випадки припинення дії патенту.

Література: 6,8,22-32,37,38

Тема 1.5. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

Теоретичні питання

1. Які ознаки раціоналізаторської пропозиції?
2. Які нормативно-правові акти регулюють право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми?
3. Які відомості повинен містити опис раціоналізаторської пропозиції?
4. Що таке комерційна таємниця?
5. Як співвідноситься комерційна таємниця та конфіденційна інформація?

Практичні завдання

5. Охарактеризуйте підстави для відмови в наданні правової охорони для торговельної марки.

Література: 6,8,22-32,37,38

Тема 1.6. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності

Теоретичні питання

1. Що становить собою система нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності?
2. Які ознаки раціоналізаторської пропозиції?
3. Умови надання правової охорони науковому відкриттю.

Практичні завдання

1. Складіть схему нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності.
2. Складіть проект заяви на раціоналізаторську пропозицію.

Література: 6,8,22-32,37,38

Тема 1.7. Договори щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності

Теоретичні питання

1. Які існують види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності?
2. Що таке ліцензія?
3. Надайте визначення поняття «ліцензійний договір».
4. Що є предметом договору на створення за замовленням і використанням об'єкта права інтелектуальної власності?
5. В якій формі укладається договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності?
6. Надайте визначення поняттю «договір комерційної концесії».
7. Чи підлягає договір комерційної концесії державній реєстрації?

Практичні завдання

1. Охарактеризуйте види ліцензій.
2. Які ви знаєте виключні майнові права інтелектуальної власності?

Література: 6,8,22-32,33,36

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Міжнародні договори

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 9 вересня 1886 р. URL : [http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_051/page](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_051/page).
2. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання і фонограми, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 року. URL : [http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_769](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_769).
3. Договір Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право, прийнятий Дипломатичною конференцією 20 грудня 1996 р. URL: [http:// zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_770](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_770).
4. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1981 р. URL : [http:// zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_134](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_134).
5. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (вчинено в Римі 26 жовтня 1961 року). URL: [http://zakon2. rada.gov.ua/laws/show/995_763](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_763).
6. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 р. URL : [http:// zakon4.rada.gov.ua/laws /show/995_123](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_123).
7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з Атомної Енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: [http://kmu.gov.uakmudocsEA00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pdf](http://kmu.gov.uakmudocsEA00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pdf).

8. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРІПС) від 15 квітня 1994 р. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/981_018.
9. Женевський договір про міжнародну реєстрацію наукових відкриттів від 7 березня 1978 р. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/999_005.
10. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин від 2 грудня 1961 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_856.

Закони України

11. Конституція України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
12. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
13. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page>.
14. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page>.
15. Закон України «Про авторське право і суміжні права». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
16. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.
17. Закон України «Про охорону прав на зазначення походження товарів» від 16 червня 1999 р. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/752-14>.
18. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» від 15 грудня 1993 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12/page>.
19. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15 грудня 1993 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3688-12/page>.
20. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» від 21 квітня 1993 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3116-12>.
21. Закон України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем» від 5 листопада 1997 р. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80>.

Основна

22. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність: підручник / В. Д. Базилевич. К. : Знання, 2006. – 431 с.
23. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / за заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
24. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П. М. Цибульова та доц. А. С. Ромашко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.
25. Коссак В. М., Якубівський І. Є. Право інтелектуальної власності: підручник / В. М. Коссак, І. Є. Якубівський. К. : Істина, 2007. 208 с.

26. Лазебний В. С. Основи інтелектуальної власності та її захисту / В. С. Лазебний, Г. М. Розорінов, С. В. Толюпа. К.: Видавництво «Ліра-К», 2011. 160 с.
27. Право інтелектуальної власності: акад. курс / О. П. Орлюк, О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. 696 с.
28. Право інтелектуальної власності: навч. посіб. / В. Р. Кравець, В. Г. Олюха, О. М. Стець та ін.; за заг. ред. Кравця В. Р., Олюхи В. Г. К. : Центр учбової літератури, 2012. 270 с.
29. Франчайзинг: навч. посібник / За ред. О. Є. Кузьміна. К. : Знання, 2011. 267 с.
30. Черевко Г. В. Інтелектуальна власність: навч. посібник / В. Черевко. К. : Знання, 2008. 412 с.
31. Юскаєв В. Б. Інтелектуальна власність: навч. посібник у двох частинах / В. Б. Юскаєв. Суми : Видавництво СумДУ, 2010. Ч.2.148с.
32. Ястремська О. О. Інтелектуальна власність : навч. посібник / О. О. Ястремська. Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. 124 с.

Допоміжна

33. Дмитришин В. С. Договір комерційної концесії та договір франчайзингу: співвідношення понять та правова природа / В. С. Дмитришин // Часопис Київського університету права. 2010. № 3. С. 199-202.
34. Дмитришин В. С. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності в Україні / В. С. Дмитришин. К. : Інст. інтел. власн. і права, 2008. 248 с.
35. Енциклопедія інтелектуальної власності / за ред. проф. П. П. Крайнева. К. : Старт-98, 2012. 660 с.
36. Жилінкова О. В. Договірне регулювання відносин щодо інтелектуальної власності в Україні та за кордоном: монографія / О. В. Жилінкова. К.: Юрінком Інтер, 2015. 280 с.

Інформаційні ресурси Інтернет

37. Департамент розвитку сфери інтелектуальної власності. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?title=DepartamentRozvitkuTorgivli>
38. Інтелектуальна власність // Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0_%D0%B2%D0%BB%D0%B0%D1%81%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.